

УДК 336.225.3

Москаленко П. – ст. гр. ОА-071

Чернігівський державний технологічний університет

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Науковий керівник: ст. вик. Петраков Я.В.

Актуальність проблеми інноваційної діяльності в умовах посткризового нестійкого відновлення економіки обумовлює проведення постійного вивчення практики податкового стимулювання науково-дослідних робіт (далі – НДР) в розвинених країнах, що дає змогу країнам з перехідною економікою відносно швидко і з меншими витратами впроваджувати перевірену та удосконалену підсистему державного регулювання.

Досвід розвинутих країн вказує на такі 2 основні форми застосування податкових важелів стимулювання інноваційної діяльності: а) дослідницький кредит – найпоширеніша форма - передбачає компенсацію частини коштів витрачених на науково-дослідну діяльність(НДД), абе зменшення оподатковуваногоприбутку на таку суму; б) різноманітні податкові пільги - податкові канікули для малих підприємств та цілих промислових кластерів, робота яких зосереджена на НДР, пільги підприємствам, що використовують найману працю молодих спеціалістів, вчених тощо.

Основними перевагами податкового регулювання (у своїй розвиненій формі) можна назвати: 1) недискримінаційний характер пільг та дослідницького кредиту; 2) стимулювання розвитку малих підприємств, що займаються або планують займатись іноваційною діяльністю; 3) диференційованість підходу до розрахунку суми дослідницького кредиту (на ранніх етапах сума може залежати від приросту витрат, безпосередньо пов'язаних з іноваційною діяльністю, на більш пізніх етапах, коли обсяг витрат буде високим і сталим, - сума розрахована від загальних витрат НДР звітного періоду); 4) створення промислових кластерів – об'єднань підприємств, інститутів, наукових лабораторій. Дане поняття ще має назву полюсу конкурентоздатності. Це має вплив, як на загальну конкурентоспроможність вдосконалюваної або створюваної галузі, так і на конкурентоспроможність вітчизняного ринку праці, а отже і підвищення привабливості освітнього сектору; 5) сприяння створенню привабливого інвестиційного клімату (це є важливою проблемою країн, що розвиваються, і України зокрема).

До переваг прямого фінансування належать: підвищення державних видатків на НДД та реструктуризацію й зміну пріоритетних напрямків державних витрат.

При цьому, як пряме так і непряме стимулювання мають недоліки, які вони взаємно компенсують знаходячись в системі у відповідних пропорціях. А саме, пряме регулювання недостатньо стимулює самофінансування фірм, а податкове стимулювання не забезпечує необхідного рівня державних видатків на НДД. Це співвідношення і називається «policy mix», воно потребує правильного його використання в залежності від етапу розвитку приватного та державного сектору та окремих особливостей народного господарства. Теорія та практика застосування тих чи інших важелів стимулювання іноваційної діяльності передбачає виваженого підходу до створення необхідної правової бази, заснування державних комісій з регулювання НДР. А інтеграція таких методів та прийомів у економічну стратегію держави та адаптація інструментарію, як прямого, так і непрямого стимулювання, вимагають проведення не тільки податкової, а й низки структурних реформ, які б забезпечили належну інституційну спроможність держави та підвищили регулюючий потенціал податкової системи.